

BJÖRN JAKT

i Pasmavaara

Björnjakten är en nog så spännande start på säsongen. Det gäller att inte vara ringrostig när man ger sig ut i skogarna. Ett enda misstag kan innebära jägarens död i stället för björnens.

Text och foto: STURE MARKSTRÖM

Jämthunden Bonzo drar ivrigt i spårselen när vi tar oss igenom den täta tallplantningen. Thomas Lasu, som håller i koppel, hinner knappt med. På andra sidan planteringen finns äldre skog. Marken är täckt av blåbärsris som dignar av bär. Det är en perfekt biotop för björn, både skyddande tät skog och fullt med blåbär som föda.

Thomas tar upp tändaren och kollar vindriktningen med lågan.

– Här brukar det ofta vara björn, viskar Thomas som kan jaktmarkerna utantill runt Pasmavaara i Tornedalen.

Thomas har en stuga på markerna och är uppvuxen i grannbyn Vivungi.

Vi har just börjat gå nerför slutningen när Bonzo blir allt ivrigare. Han lyfter huvudet högt mot vinden och drar in vittring.

– Det här kan vara björn, säger Thomas och kränger selen av Bonzo.

Jämthunden försvinner i full fart. Spända av förväntan står vi stilla en stund och lyssnar. När inget hörs går vi vidare. Vi har bara tagit några steg när Thomas hukar sig ner ▶

Pasmavaaravägen

THOMAS LASU konstaterar att här har björnen betat blåbär.

ETT VÄL INSKJUTET VAPEN krävs innan man ger sig ut på björnjakt.

BONZO KÄNNER VITTRING av något. Kan det vara björn?

► och granskar blåbärsriset på närmare håll.
– Här har den betat, säger Thomas.

Blåbärsriset på kullarna är rensat från bär. Thomas vet att ingen människa brukar gå ända hit för att plocka blåbär. Dessutom ligger det en hel del bär kvar på marken. Det brukar det inte göra när en människa gått med plockare.

Mossan ser också ut att vara nedtryckt. Vi tycker oss kunna skönja färsk spår.

Ännu mer spännande blir det när vi får för oss att vi hör ett skall i fjärran.

Vi håller andan och lyssnar, men kan inte höra fler skall.

Ett tag tror jag att det bara var inbillning. Men hunden är borta länge och någonting måste han ha stuckit efter.

– Bonzo brukar besöka mig med jämna mellanrum om han inte har någonting, säger Thomas och tar fram hundpejlen.

Pejlen indikerar att Bonzo är långt bortanför passkyttarna.

– Det är svårt att veta om han stuckit med en björn eller älg, men något är det.

Ståndskall på björn kan bli ganska ryckiga. Intensiv skallgivning varvas ofta med tystnad. Orsaken är att björnen kan vända på jakten och sätta iväg efter hunden en stund. Hunden slutar då att skälla eftersom den har fullt upp med att hålla undan.

För många hundar slutar jaktkarriären på björn efter att de blivit jagade. Även om de klarar livet

så törs de inte gå på björnen igen. En bra björnhund ska ha mycket mod. När en björn försöker ta sig undan ska hunden våga gå tillräckligt nära och attackera bakifrån, så att björnen måste vända sig om. Samtidigt måste hunden ha lagom respekt så att den inte kommer för tätt inpå björnen vid fel tillfälle.

Just innan vi är framme vid Peter Löfgrens pass kommer Bonzo tillbaka. Thomas kopplar upp honom så att han också får vila när vi tar paus. Ganska snart ansluter även Stefan Ohlsson, Roger Jacobsson och Christian Berger till samlingen. Det blir tunnbrödsrulle med grillade delikatesskorvar till lunch.

Efter måltiden omgrupperar vi oss. Roger och Peter går med hunden medan Stefan, Christian och jag ska vara passkyttar.

Thomas visar vägen till mitt pass. Vi är nästan framme när han stannar och pekar på några revor i en tall.

– Kolla, det är alldeles färskt, viskar Thomas och drar fingret över kådan som rinner längs de grova revorna som björnen dragit upp med sina klor.

Vi fortsätter 50 meter till innan Thomas återigen pekar, den här gången mot en omkullfallen tall i en liten skogsglänta.

– Här är ditt pass. Om den kommer mellan sjöarna passerar den garanterat här. Sitt lågt framför tallen så att den får så lite vittring av dig som möjligt, säger Thomas.

Jag sätter mig ner och funderar ►

THOMAS LASU låter oftast hunden spåra sig närmare björnen innan han tar av den selen.

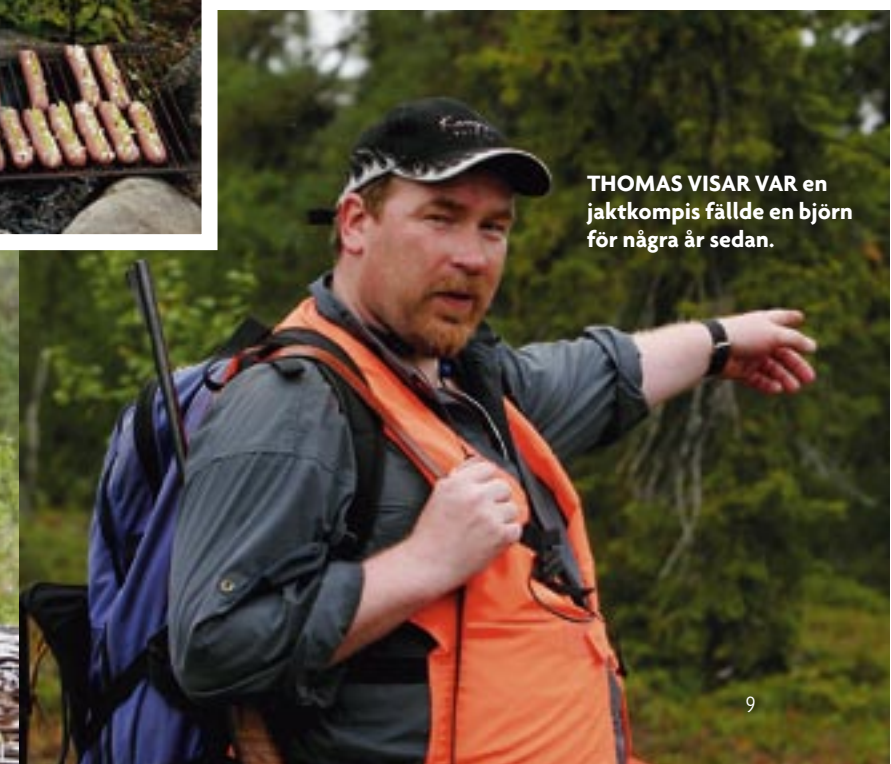
KAFFE OCH delikatesskorv smakar aldrig fel.

JÄMTHUNDEN BONZO stack iväg i full fart direkt han kom lös ifrån kopplet.

PETER LÖFGREN hade hittat ett fint pass nere i svackan.

THOMAS VISAR VAR en jaktkompis fällde en björn för några år sedan.

BJÖRNJAKT I PASMAVAARA

► var jag kan – och vågar – skjuta ifall björnen kommer. Det är ett trångt pass med mycket småbuskar och sly runt i omgivningen. Om björnen dyker upp kommer den att vara nära mig innan jag får syn på den.

Det finns bara några få smala skjutgator, högst 50 meter långa och någon enstaka meter breda. Men det är så här björnpassen ska se ut.

Inte långt från där jag sitter i Pasmavaaras skogar satt Thomas på pass förra jaktsäsongen. De visste att det fanns björn i närheten eftersom de hittat nattfärsk spillning på morgonen.

– Jag hade hört Bonzo skälla till ett par gånger, men skallet försvann i den kraftiga vinden och det var tyst en lång stund, berättar Thomas som låg ner på marken för att så lite vittring som möjligt skulle spridas från honom med vinden.

Thomas hade nästan slumrat till när en björn plötsligt dyker upp drygt tio meter framför honom.

– Vi stirrar en lång stund på varandra. Det är en stor björn och jag förstår att här får ingenting gå fel, säger Thomas.

Efter ungefär en halv minut vänder sig björnen om när den hör att hunden närmar sig. Thomas reser sig upp i knästående och tar ett rejält stöd med armbågen mot knät och riktar in hårkorset. Han är helt säker på att träffa rätt när han kramar in avtryckaren.

– Björnen studsar rakt upp i skottet. Sedan tittar jag ner på vapnet för att repetera in en ny kula i loppet. Då kommer chocken. Det känns som att något slungas förbi mig, som efter en explosion, när björnen passerar bara en och en halv meter ifrån mig.

Thomas vänder sig hastigt om och får då se att björnen har tvärstannat och är på väg emot honom igen.

– På mindre än tio meters avstånd skjuter jag ytterligare ett skott och björnen faller död omkull.

Thomas var chockad över att det var så mycket liv i björnen trots att han hade träffat på rätt ställe.

– En älg faller direkt till marken om du på samma avstånd träffar i hjärtområdet. Förmodligen var den ute efter att döda mig, men turligt nog var den ändå så pass omtöcknad att den missade i första rusningen. Numera jagar jag med grövre kaliber än 270 winchester.

Med tanke på Thomas historia känns det som en lättnad att ingen björn dyker upp på mitt pass.

Nästa dag sitter jag på ett pass längs en skogsbilväg. Det blir ett par timmars väntan utan resultat. Ett par gånger är jag nära att somna i värmen. När vi avbryter jakten och förflyttar oss hittar vi björnspillning på vägen endast några hundra meter från mitt pass.

Kvällsjakten blir nervkittlande. Solen står lågt när jag ser ett djur smyga förbi mitt pass på 100 meters håll. Adrenalinets skuter till och pulsen slår snabbt, men jag ser bara en skymt av djuret. Det är för tät skog för att jag ska kunna avgöra vad det är.

Ingen av de andra passkyttarna lyckas heller komma till skott. För min del gör det inte så mycket. Det har ändå varit två spännande jaktdagar. Dessutom är jag inte helt säker på hur jag skulle agera vid ett skottillfälle. Björnen är inte bara ett farligt djur. Det är också ett häftigt och vackert djur som jag inte vet om jag är beredd att döda. ♦

THOMAS LASU fällde den 250 kilo tunga björnen på nära håll i skogarna i Pasmavaara, öster om Kiruna.

THOMAS BJÖRNJAKTSTIPS

● Listiga djur som gamla älgar och björnar går mot vinden i tät terräng när de flyr undan hunden. De bästa passen är därför ganska trånga och jägaren sitter med vinden i ryggen. För att sprida så lite vittring som möjligt bör skytten sitta eller ligga lågt med buskar eller träd som vindskydd i ryggen.

Björnen stannar oftast upp och spanar av terrängen innan den ska passera öppna ytor vid passet. Det är då jägaren får sin chans.

Använd en grov kaliber, till exempel 338 Winchester Magnum. Avlossa inte ett skott förrän du är helt säker på att fälla björnen.

Träna på Jägareförbundets björnjaktstavlor med markerat träffområde och anatomisk baksida, så att du lär dig var skottet ska sitta. Det finns också en skjutsimulator i Vännäs där du kan träna skytte på björn.

För mer information: www.simulatorskytte.se, 0935-220 80 eller 070-200 94 19

BJÖRN OCH JAKTFAKTA

● Det finns över 2 500 björnar i landet och stammen fortsätter att växa med drygt 5 procent årligen. Förra jaktsäsongen beviljades jakt på 143 björnar, vilket är 22 fler björnar än året innan.

En björn blir 30-40 år gammal. Den största fällda björnen i Sverige, en björnhane på 338 kilo, sköts 1984 utanför Strömsund i Jämtland. Största konstaterade vikten på en björnhona är 265 kilo.

Björn får jagas endast under tiden från och med en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.